

Entrevista

Pere Tubert,

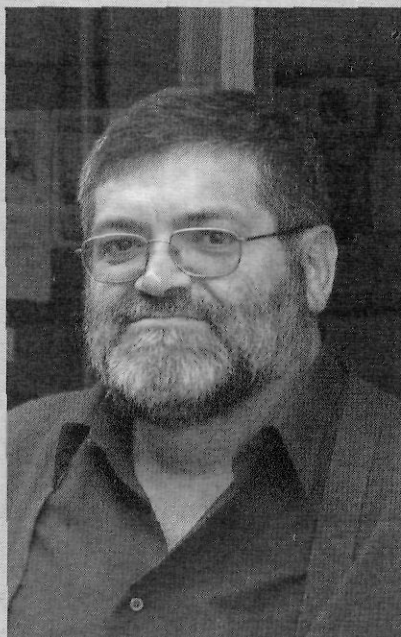
Quan MIFAS (Minusvàlids Físics Associats) es va fundar l'any 1979, Pere Tubert Bassas (Cassà de la Selva, 1953) ja hi era. Aquell any, després de dissoldre's l'ANIC (Asociación Nacional de Inválidos Civiles y del Trabajo), un grup de discapacitats físics, entre els quals hi havia en Pere, es van adonar que la província de Girona es quedaria sense cap organisme que els representés. Així va néixer MIFAS. I si aquest any celebra el seu 25è aniversari i, a més de l'Associació, hi ha també una Fundació, un Club Esportiu i un grup d'empreses que duen el mateix nom, és gràcies a persones com en Pere Tubert.

—La seu de MIFAS sempre ha estat aquí, al carrer Empúries?

—No. Primer estàvem a la plaça de Sant Pere, a la pujada de Montjuïc, en un local cedit per l'Ajuntament. L'any 1981 en vam haver de marxar i vam anar a l'escola de Palau (MIFAS és un dels fundadors d'aquesta escola), on vam estar-hi fins al 1983, que va ser quan vam inaugurar, el 26 d'abril, aquesta seu definitiva del carrer Empúries, el primer local de propietat que vam tenir.

—Com van ser els començaments de MIFAS?

—Quan vam començar, teníem vint i pocs anys i moltes ganes de fer coses. En el moment de la fundació, plantejar-se el que estem demanant ara,

com pot ser la integració a l'escola ordinària, era del tot impensable. Llavors no hi havia cap escola per a gent amb discapacitats. A les tardes, amb una furgoneta que ens deixava la Diputació, anàvem a buscar la gent a casa seva i els portàvem a l'escola que vam improvisar al local de la plaça de Sant Pere. Més tard, ens vam traslladar a una aula de l'escola de Palau, que en aquell moment estava en desús. A Palau, amb mitjans molt precaris, també vam continuar amb la tasca d'escolarització. Més endavant, aquesta escola especial va passar a Ensenyament. Abans de nosaltres, la gent amb discapacitat no sortia de casa seva; només hi anava, de tant en tant, algun voluntari a fer-los classes.

Text: JORDI BONET-COLL

Fotos: PERE DURAN

un discapacitat que sap trencar barreres

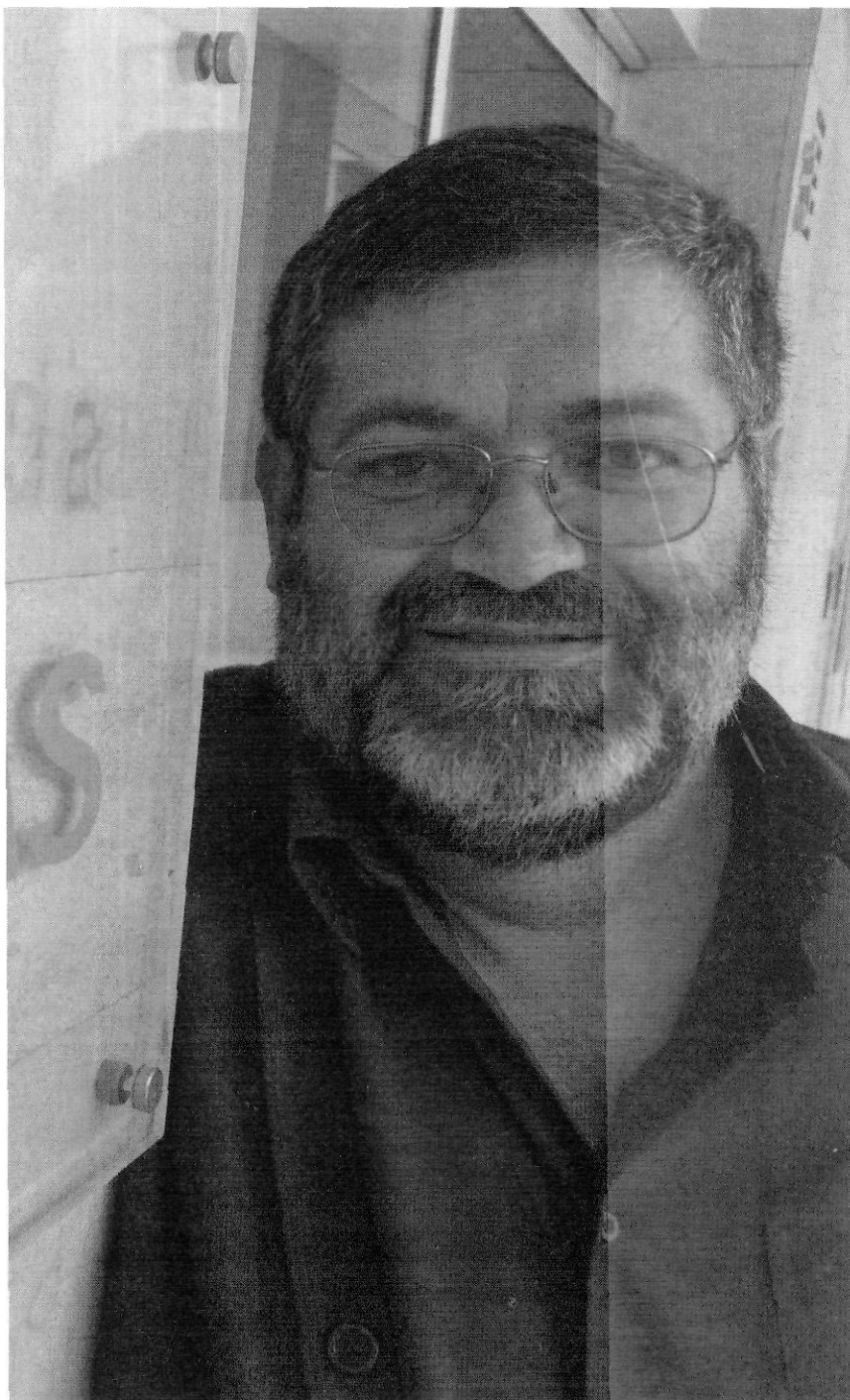
Un altre dels nostres primers projectes va ser l'esport. A Barcelona i a la resta d'Espanya ja hi havia algun club, però a Girona no. El mateix any 79 ja va néixer un equip de bàsquet i, dos anys més tard, el 1981, es va constituir el Club Esportiu MIFAS, el primer club esportiu de persones amb discapacitat de les comarques gironines. Aquest club té seccions de bàsquet, natació, tennis, tir olímpic, atletisme i hoquei. Ara, però, creiem que, en lloc de clubs específics per a disminuïts físics, el que cal fer és seguir la iniciativa del Club Natació Olot, que ha creat una secció per a discapacitats.

—Has parlat de la integració a l'escola ordinària. Penses que han de desaparèixer les escoles especials per a disminuïts físics?

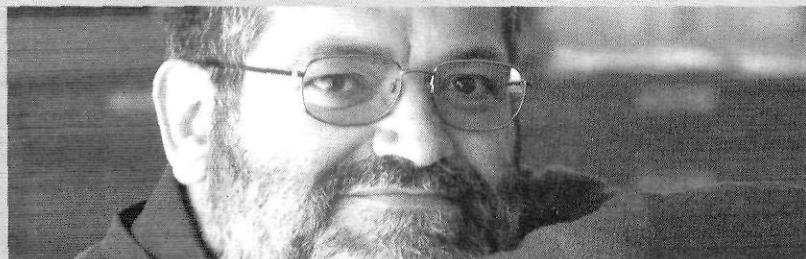
—Sí. Això podria semblar una contradicció, perquè he dit que nosaltres vam fundar l'escola especial de Palau, on només hi ha minusvàlids. Però va ser així perquè ja t'he dit que, abans, les persones en cadira de rodes no es movien de casa. Els discapacitats no rebien cap mena d'atenció, ni tan sols els nens: durant les llargues temporades que vaig passar de petit a l'hospital mai no vaig tenir un mestre. Ara, però, les coses han canviat i crec que s'hauria d'acabar amb l'aïllament que suposen les escoles especials. En tot cas, dins les escoles normals hi hauria d'haver aules específiques per a les activitats puntuals de les persones discapacitades.

—Com està el tema de les barreres arquitectòniques?

—Falta molt per a fer, però s'ha millorat moltíssim. Primer no es podia ni

«Encara es fan molts edificis privats amb barreres arquitectòniques. Només es construeix per a avui, no per a demà»

EN PERE TUBERT BASSAS va néixer el 3 de març de 1953 a Cassà de la Selva (el seu pare va ser l'últim sereno que va haver-hi al poble i la seva mare era triadora de suro). Amb quatre anys va agafar la poliomielitis i, per evitar que contagiés el seu germà, el van treure de casa seva i el van dur a viure uns mesos a casa d'una tia. Tot i que la polio li va arribar a paraitzar tot el cos, va aconseguir recuperar-se i només li van quedar afectades les cames. Entre la infecció i les llargues estades a l'hospital (porta set operacions), en Pere no va poder anar a l'escola fins als nou anys, que va ser quan va entrar a la Salle de Cassà.

Amb setze anys va acabar els estudis de comerç i va estar d'auxiliar administratiu en una empresa de Cassà fins a l'any 1972. Aquest any, se'n va anar a treballar a l'ANIC (com a semifuncionari), que era l'associació on hi havia tots els invàlids civils i els excombatents republicans (els excombatents del bàndol nacional eren *Caballeros Mutilados* i gaudien d'uns privilegis especials, com el de ser pensionistes; els rojos, en canvi, no tenien cap mena de paga i havien de treballar o espavilar-se com podien).

L'any 1979 (l'any de les primeres eleccions municipals democràtiques), l'ANIC va ser una de les moltes entitats creades durant la dictadura que es van dissoldre. Com que la Seguretat Social en va absorbir els treballadors, Pere Tubert va passar-ne a ser funcionari. Els afiliats, en canvi, es van quedar sense cap entitat que defensés els seus interessos. Per això, aquest mateix any, un grup de gent de procedència molt diversa (d'ANIC, de moviments religiosos i molts independents) va crear MIFAS. En Pere, a més de ser-ne un dels fundadors, s'hi va implicar tant que els anys 1982 i 1983 ja en va sortir elegit president. Els anys 1985 i 1986 en va ser el tresorer i, des de 1987, és el president de MIFAS (l'any 1993 va demanar l'excedència com a funcionari del Departament de Benestar Social de la Generalitat de Catalunya —on havia estat transferit— per dedicar-se plenament a l'associació). L'any 1998 es va casar amb la Imma Torrent (exdelegada de MIFAS a la Cerdanya), a qui va conèixer quan ella era directora de la residència del carrer Emili Grahit. Tenen un fill de 5 anys que es diu Dani.

Quan ja estem a punt d'acabar l'entrevista, en Pere em diu: «Nosaltres no pensem que anar en cadira de rodes sigui una cosa gaire greu. Si una persona ha d'anar en cadira, considerem que encara té certa autonomia. Si encara pot conduir, si té els braços, està bé. Una persona fotuda de veritat és la que va en cadira de rodes i és tetraplègica (no pot bellugar ni braços ni cames)». És evident que en Pere Tubert no creu en l'autocompassió. Ell creu més en la voluntat, que algú va dir que era la intel·ligència aplicada a l'acció.

suggerir a ningú que adaptés un local comercial, i ara sí. En aquest tema, però, cal tenir molt en compte un nou factor: l'envelliment de la població i la necessitat de dependència de la gent gran. Sap greu que encara es construïxin molts edificis privats amb barreres arquitectòniques. No entenc que la majoria de la gent quan compra un pis o un xalet tingui la mania de posar-hi escales, quan moltes vegades les podria suprimir. Aquestes persones no pensem el que comporta que l'esperança de vida sigui cada vegada més alta: saben que viuran més anys, però no tenen en compte que és molt probable que acabin amb discapacitats físiques. Els últims anys de la seva vida potser hauran de menester una cadira de rodes o uns bastons. Només es construeix per a avui, no per a demà, i no es pensa que aviat ens hi veurem abocats tots, a suprimir barreres arquitectòniques.

—Vosaltres vetlleu per tal que es compleixin les normes en aquesta matèria?

—Sí. Tenim tres arquitectes que tenen distribuïdes les comarques gironines i són els que fan la supervisió d'aquest tema. El personal de les delegacions és el que ens avisa quan hi ha algun edifici que no es construeix adaptat o un restaurant que no compleix les normes. Llavors, nosaltres hi enviem el nostre arquitecte perquè ens faci un informe sobre aquests incompliments. El següent pas és posar-nos en contacte amb el responsable d'aquella obra i informar-lo sobre les lleis que s'han de complir. Sempre ho fem de manera diplomàtica, mai com una imposició.

—On teniu delegacions?

—A totes les comarques gironines. I a Figueres, Olot, Blanes i Platja d'Aro, també hi tenim oficina.

—A la vostra web, hi ha un estudi de l'any 2002 de la Universitat de Girona sobre MIFAS on es diu que el 76,4% dels socis tenen discapacitats adquirides, i que la majoria l'han adquirida abans dels 31 anys per accident. Un dels grans culpables deu ser el cotxe, no?

—Abans hi havia malalties, com la poliomielitis (el meu cas), que deixaven molta gent discapacitada. Ara ja no és així. La gent que entra a MIFAS és per distròfies musculars (malalties degeneratives), lesions cardiovasculars i per accidents, no només de trànsit, que n'hi ha molts, sinó també de treball. La majoria de discapacitats, però, ja no ho són de naixement. Ara, els problemes són els que t'acabo de dir i, sobretot, l'envelliment de la població. D'aquí uns anys hi haurà molta gent que necessitarà ajuda, que serà dependent. Cada vegada veurem pel carrer més gent en cadires i motos per a discapacitats.

—Abans m'has dit que aquesta seu del carrer Empúries va ser el primer local que va tenir en propietat. Actualment, quin patrimoni teniu?

—El més nou és la residència MIFAS, inaugurada el mes de juny de l'any passat. Fins aleshores teníem una residència al carrer Emili Grahit, amb nou places. Estem parlant amb Benestar Social per convertir aquests dos pisos adaptats, actualment en desús, en una llar-residència que tingui un règim semiassistit, per a la gent que no necessita tant de suport. La nostra intenció és tornar-lo a obrir així. La residència actual, que està aquí, al mateix carrer Empúries, té 28 places, però volem augmentar-la en quatre més, perquè ja tenim 60 demandes. A la residència també s'hi fan cursos de formació reglada, per a les persones que volen treballar i no tenen formació.

També tenim el centre de dia de Riudellots de la Selva, on va la gent (actualment, 54 persones) que no treballa o estudia, gent molt discapacitada o que està fora de l'edat laboral. En aquest centre (inaugurat l'any 1997 i l'únic d'atenció diürna per a disminuïts físics adults existent a les comarques gironines) hi ha un taller ocupacional on es realitzen feines per a diferents empreses gironines (com encaixar llapis de colors, colònies...). Però més que una activitat productiva, a Riudellots s'hi realitza una activitat terapèutica. Per exemple: tenim un hivernacle amb unes grans jardineres on la persona amb cadira de rodes pot treballar sense impediments, perquè, moltes vegades, aquesta persona no ha tingut mai l'oportunitat de plantar un gerani (les persones sense disminucions físiques poden triar si el volen plantar o no, els discapacitats no).

A Torroella de Montgrí, al Parc Natural del Montgrí, hi tenim el Refugi Casa de les Dunes, que és un refugi de muntanya adaptat amb capacitat per a 25 persones.

I ara s'està redactant el projecte definitiu del centre de Vilafant, que serà igual que el de Riudellots, ocupacional i formatiu, i estarà destinat als disminuïts físics de l'Alt Empordà. En Pere Llonch, un tetraplègic

d'aquesta comarca al qual vam fer ajuda a domicili, en morir ens va deixar una important herència que farem servir per a construir el centre. Més que pels aïners, ens va alegrar que pensés en nosaltres, que valorés la nostra tasca.

Fa poc que hem posat tot aquest patrimoni sota el protectorat de la Generalitat, per tal que sigui fundació. En ser fundació, aquest patrimoni està com blindat. Ni jo ni la junta directiva no podem vendre res, si no és amb l'autorització del Departament de Justícia.

—Com està estructurada MIFAS?

—A la Fundació MIFAS hi tenim els serveis: Atenció al Soci, Servei de Residència, Servei de Teràpia Ocupacional i Servei Ocupacional d'Inserció. A l'Associació MIFAS hi ha el Programa de Supressió de Barreres Arquitectòniques, el Servei de Suport a la Integració Laboral, les publicacions (editem 2.500 exemplars d'un full informatiu trimestral gratuït), la formació i l'oci. Al Club MIFAS hi ha els esports, i a la Gerència d'Empreses (que tenen un gerent, un despatx propi i disposen de certa autonomia), les quatre empreses (centres especials de treball) que tenim.

«En la qüestió econòmica sempre anem escassos; es pot dir que som uns grans experts en crèdits»

Dates clau de MIFAS

- 1979.- Fundació MIFAS.
- 1980.- Creació de la Federació d'Esports per a Minusvàlids.
- 1980.- Creació del Club Bàsquet MIFAS.
- 1981.- Es crea el Centre Pedagògic Especial de Palau. MIFAS n'és un dels impulsors.
- 1982.- Primer professional a MIFAS: assistent social.
- 1983.- MIFAS és declarada d'utilitat pública pel Consell de Ministres.
- 1983.- Inauguració de la seu social del c/Empúries (en propietat).
- 1985.- S'obre la primera delegació de MIFAS a Figueres.
- 1985.- Es constitueix el primer Centre Especial de Treball: Tadifi, SL.
- 1985.- Es compren 2 pisos al c/Emili Grahit per fer-hi la residència.
- 1988.- Es crea la gerència d'empreses.
- 1989.- Es crea el primer centre ocupacional per a disminuïts físics a les comarques gironines.
- 1990.- Es crea la Fundació MIFAS.
- 1997.- Nou centre ocupacional a Riudellots de la Selva.
- 2003.- Inauguració d'una nova residència a la plaça d'Empúries.

–Quines empreses són?

–Giropark, que explota zones blaves (a Girona, Salt, Banyoles, Santa Coloma, la Bisbal, Calonge...); Tadifi, que es dedica a la vigilància estàtica i als aparellaments de superfície; Giroassist, que està formada per una empresa auxiliar de Correus (fan publicitat per correu, ensobrament i etiquetatge de catàlegs i revistes...) i una botiga de fotocòpies i cartellisme que hi ha al carrer Eiximenis; i Basedi, que és una empresa de Barcelona dedicada al control de pàrquings i de la qual MIFAS té un 10% de les accions. L'objectiu d'aquest grup d'empreses és crear llocs de treball per als discapacitats que formen part de la nostra borsa de treball i contribuir al finançament del Grup MIFAS.

–Què fa el Servei de Suport a la Integració Laboral?

–Té dos destinataris: les empreses i les persones amb discapacitats. L'empresa interessada ens dóna el perfil de la persona que necessita, nosaltres fem una selecció prèvia de tres o quatre i l'empresari decideix quina li convé més. Per a la persona discapacitada tenim programes formatius (externs o interns), una borsa de treball i un equip d'integració laboral (per orientar-la sobre on pot anar a treballar). També ajudem l'empresari que vol complir amb el 2%.

–El 2%?

–Les empreses amb cinquanta o més treballadors estan obligades a tenir un 2% de la plantilla format per personal discapacitat.

–Hi ha moltes empreses que ho compleixin?

–Molt poques. Només fa dos anys que s'ha començat a sancionar aquest incompliment. De totes maneres, creiem que anirà a més, perquè hi ha una ferma voluntat per part de

l'Administració que això es compleixi. Cal dir que aquestes empreses també tenen d'altres alternatives. Si no troben cap treballador que encaixi en el perfil que desitgen, poden subcontractar serveis en un centre especial de treball, com, per exemple, els que tenim nosaltres, o en el d'empreses del sector de psíquics.

–Aconsegiu col·locar molta gent?

–L'any passat vam col·locar 81 persones a l'empresa ordinària i 67 als centres especials de treball.

–Quants socis té MIFAS i quin és el seu perfil?

–Tenim 2.277 socis. El perfil és el d'una persona de 40 anys, home, amb estudis elementals, una discapacitat d'entre un 33% i un 45% i la causa, malaltia o accident.

–Tots els socis són discapacitats físics?

–Sí. També hi ha discapacitats sensorial i orgànics, però no són gaires perquè aquests ja tenen les seves associacions. I si no n'hi ha de psíquics és perquè també tenen les seves associacions i nosaltres tampoc no podem ocupar-nos de tot.

–Quanta gent treballa a MIFAS?

–Actualment 252 persones: 189 discapacitades i 63 que no. 40 d'aquestes 63 estan, sobretot, a la residència i al taller, fent tasques que requereixen un esforç físic.

–Tota la junta directiva està formada per minusvàlids?

–Nosaltres vam néixer com una associació d'autoajuda. En fundar MIFAS, vam decidir que ens volíem autogovernar. Vam pensar que el fet de tenir una discapacitat física no ens limitava la possibilitat de poder decidir per nosaltres mateixos. Però amb els anys ens hem adonat que perquè l'associa-

ció funcionés bé calia que hi haguessin tècnics: psicòlegs, pedagogs, assistents socials, arquitectes... Jo crec que MIFAS ha arribat a tenir el pes que té per dos motius: un és que quan hi ha hagut desavinences, la gent no s'ha dedicat a crear altres associacions, i per tant no estem com a Barcelona, on n'hi ha més de 90; i l'altre, decidir que calien bons tècnics per portar la casa. Una cosa és que nosaltres diguem com volem estar servits, donar idees... i l'altra és que hi hagi tècnics que tirin endavant el projecte. Tot això ha dut MIFAS fins on està ara: fa 25 anys era impensable que MIFAS tingués recursos importants propis. I amb això no m'estic referint a diners: per desgràcia, en el tema econòmic sempre anem escassos; es pot dir que som uns grans experts en crèdits. Però hem sabut aconseguir un gran patrimoni.

—Com us financeu?

—Benestar Social ens subvenciona per cada plaça de residència que tenim ocupada i l'usuari aporta un 75% de la seva pensió. El taller ocupacional, els psicòlegs, pedagogs, monitors... ho paga també la Generalitat, depenent del grau de discapacitat de la persona i del suport que cal que se li doni. Del Ministeri de Treball i Assumptes Socials rebem subvencions (a través de les partides del 0,52% de l'IRPF) per construir; ara, per exemple, n'hem rebut per al nou centre de Vilafant. També rebem ajuts de la Diputació de Girona, de caixes d'estalvi i d'entitats privades.

—Com veieu el nou Govern?

—Amb l'altre Govern vam tenir un problema amb el tema del decret de preus de les residències, perquè aquest decret diu que per tal que una persona vagi a una residència, els seus familiars han de contribuir-hi econòmicament. Nosaltres no estem d'acord amb això

perquè pensem que hem de poder decidir per nosaltres mateixos, i no que ho facin els pares o els fills per nosaltres; no volem haver de dependre d'ells. No estem d'acord que les nostres famílies estiguin obligades a pagar perquè nosaltres tinguem un servei de residència. Quan necessites aquest servei de residència és perquè la teva afectació és important: sembla que aquest sistema castiga els que estan més malament. Per aquest motiu, no vam concertar les places de residència. Això va provocar que, darrerament, el finançament no fos gaire puntual. Sembla que la nova Administració té ganes d'arreglar tot això. De moment, el decret de preus no s'aplica. Ja ens hem entrevistat dues vegades amb la consellera de Benestar Social i Família, l'Anna Simó, i sembla que entén perfectament la nostra problemàtica.

Confiam que comencin a potenciar temes tan necessaris com són les residències o els centres de dia.

Un dels debats que hi ha hagut sempre amb les administracions és si calia que les associacions fèssim serveis o no. Nosaltres vam apostar per fer serveis, però jo crec que ja ha arribat l'hora que l'Administració digui: us donem suport i estem disposats a entrar a la vostra fundació. Nosaltres estem realitzant una feina que hauria de fer l'Administració, però, si no ho fa, com a mínim que ens doni suport. Voldríem que fes un pas més i entrés com a directiu; s'hauria d'implicar més, que ens anés dient si anem en la direcció adequada.

Jordi Bonet-Coll

[Si voleu saber més sobre MIFAS, podeu visitar la web: www.mifas.com]